

Karel Mauser:

LJUDJE POD BIČEM

II. del

Taki so bili kakor on. Nismo bili več ljudje, življenje z vsemi odnosi vred, je izgubilo svojo ceno. Ko so me preselili v Nemčijo, sem prvič spet srečal človeka, kakor sem si ga nekoč predstavljal v Kačurju. Bil je duhovnik-Poljak, do samih kosti suh človek, da sem mu skoz kožo videl dušo. V neki baraki se je zgodilo nekaj — kaj — nikoli nisem zvedel. Za kazen so nas sklicali skupaj in izmed nas odbrali deset mož. Ko so stali iz vrste, so zvedeli za usodo. Od lakote bodo končali v podzemskem bunkerju. Zadnji v vrsti, pozneje sem zvedel od njega samega, je imel doma ženo in pet otrok. Videl sem ga, da je trepetal kakor šiba in oči so mu bile v trenutku velike kakor pehar, polne strašne groze in obupa. In tedaj je prišel človek, prvi človek v teh letih. Iz naše vrste je stopil tisti okostnjak, ki sem mu videl dušo skoz kožo in se prostovoljno javil, da umre za človeka, ki je imel ženo in otroke.

"In so ga vzeli?" je šepnila.

CHICAGO, ILL.

REAL ESTATE FOR SALE

OAK PARK — 1½ yr. old 9 apts. Income \$18,020. Price \$165,000 only \$12,500 down. Owner. AN. 3-0940. (111)

PARK RIDGE — BY OWNER. Completely air-cond. 3 Bedrooms. Brick split level. With Studio apt. 3 Full baths, Panel. recr. room with fireplace. Att. garage. Selling for \$34,000. 1411 Oakton, TA 3-7389. (111)

HOFFMAN ESTATES — BY OWNER. Lovely 7 Rm. ranch, 3 Bdrms. Family rm., 1½ bath, W.W. carpeting, S&S, Patio, carport, Lot 83x125. Nr. Public & Catholic schools. \$20,500, \$4,000 dn. 245 FLAGSTAFF LANE. TWINBROOK 4-3381. (111)

INCOME PROPERTY — 7 APTS. 5-4s, 1-5, 1-6 and 1 store. Heated Prt. bath. Possible income \$6,840. Exp. \$3,422. Price by owner \$30,000. 1701 S. ASHLAND. SE 3-9103, Geller. (114)

BUSINESS OPPORTUNITY

GRILL AND SANDWICH SHOP Very good location. Excellent business. For family. Selling at a reasonable price for quick sale. Call OL. 6-5286. (110)

MEN AND BOY'S FURNISHINGS Good established business. Owner will sacrifice because of illness. Call Sunday and days ST 3-6885 or FA 4-6510 Eve's. (110)

HOT DOG BUS. — Size 25x8. Fully equipped including soda fountain. On location or will move. Will sacrifice for \$2,500. Call WE 5-0485. (110)

UNFURNISHED APT. FOR RENT

5 AND 6 ROOM APARTMENT NEAR NORTH Close to St. Michael's school and church. Excellent transportation. \$50 and \$60 month. MO 4-2193. (111)

BOATS FOR SALE

'19 OWENS 30 ft. yacht, twin screw 440 h.p., perfect condition. Orig. \$13,000, asking \$7,950. For further information call RE 4-8084. (112)

kakor dim?"

"Kaj ti misliš, Viktor?"

Gledala je vanj, kakor da je od njegovega odgovora vse odvisno. Viktor pa je strmolet navzdol, v globino, kjer so stale drobne hiše in med njimi zlati pasovi zrelega žita.

"Mislim, da bi nam odgovor mogli dati samo mrtvi, Silva. France Rekar in tisti, ki je na poti v smrt, napisal slovo na lepenco. In dekle, ki so jo posilili in ubili, in terencec, ki je tulil, ko so ga streljali. Mrtvi ljudje položijo karte na mizo in tam obstanejo. Kdo je imel več polnih?"

"Vem, da je bil Rekar France dober človek," je rekla tiho.

"Ni lagal," je rekel trdo. "Oni so lagali. Ne v malenkostih, v malenkostih so lagali mnogi. Tudi jaz. Oni pa so lagali o koncu. Govorili so o svobodi tudi potem, ko so jo zamenjali s socialno revolucijo. Niso hoteli tega povedati. Zavoljo tega zamolčanega so morali tisti pod zemljo. To je. Ko bi vsaj tega ne bilo. Še nekaj svojih, ki niso bili dovolj ortodoksni, so odrezali."

"Rekarjev brat mi je pripovedoval o dr. Stanovniku. Bil je ustrelen kot talec. Si ga poznal?"

"Dvakrat sem govoril z njim, ko je bil v Ljubljani. Nekoč je živel na Jesenicah."

Začudeno je gledal vanjo.

"Rekarjev France je rekel, da so ga žrtvovali za drugega."

"Njegovi prijatelji trdijo isto," je rekel votlo. Ko sva govorila, mi je namignil, da gotova struja hoče porabiti čas za revolucijo, kakor so jo poskusili v Španiji. On je bil proti temu. "Da so rešili enega iz Izvršnega odbora, so darovali njegovo. Cisto mirno in napisali so mu slavošpev. Toliko stvari je šlo mimo mene v času, ko me ni bilo doma. Tudi moje notranje posmehovanje župniku je bilo krivično. Boljše je videl kakor jaz. Moj Bog, kako grdo so napravili z njim ob zadnji procesiji!"

Obrnila sta se navzdol po serpentinasti, kamniti stezi. Sel je pred njo, da mu ni mogla videti v obraz, ko je govoril.

"Imel je procesijo samo okoli cerkve, ker mu niso pustili, da bi jo imel po starem. Ožbovc mi je pravil, da je bilo pred kaplanijo nekaj tujih ljudi in ko se je vračal mimo njih, je eden rekel:

"No, si se nažrl zdaj te maškarade."

Stara dobričina je zvedel in ko sem ga v zadnji bolezni parkrat obiskal, se je neprestano povračal na to. Zadelo ga je. Čutil je, da mu trgajo ljudi in da je brez moči. Rad je šahiral, ker je bil tako sam, toda včasih, ko sva komaj naredila nekaj potez, je podrl s tresočo se roko figure in ubito rekel: saj je že vse doigrano, gospod Žalar. Par-

don, tovariši! In se je smejal, pa mu je bil smeh bolj joku podoban. Ubili so mu voljo s svojo zlaganostjo."

Hodil je pred njo, kakor da govori sam sebi, vendar je trpela za njim. Nenadoma se je ustavil in zdelo se ji je, da ima solzne oči.

"Dober človek je bil," je rekla.

"Bil, sicer pa sva rekla, da sva

preteklost pokopala. Mar ne?" se je trpko nasmehnil.

"Nad mrtvo lahko odmoliva bilije," je dejala. "Iz groba vzdigniti je ne morem več."

Vendarle sta oba obmolčala in hrustala navzdol, dokler nista prišla na stezo nastlano z igličevjem. Skoz krošnje smrek je zdaj pa zdaj blisknil umazano-beli zid cerkvice sv. Petra.

"Včasih človek govori tudi z

molkom, kajne?" je rekel.

Porinila mu je roko pod pazduho, zakaj steza je bila dovolj široka za dva.

"Tako lep dan sva imela," je rekla tiho. Že je blisknilo težko zlato žito pod bregom in mogel bi nekdanjega ženskega zapora, kjer so med vojsko čakali

talci na zadnjo uro. Za razvalinami starega gradu, pod oglasnim, na pol razsutem stolpu je v poznopopoldanski pripeki ležala Draga, pokopališče talcev.

Viktor je stegnil roko proti tisti strani.

(Dalje prihodnjič.)

MULLALLY FUNERAL HOME
ZRAČEVALNI SISTEM AMBULANČNA POSLUGA
POGREBI OD \$200.00 NAPREJ
365 East 156th Street KEnmore 1-9411

Sedeminšestdeset let

nudi KSKJ ljubeznjivo bratsko pomoč svojim članom in članicam, vdovam in sirotam. v slučaju bolezni, nesreče ali smrti.

KRANJSKO KATOLIŠKA

SLOVENSKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki

Premoženje: \$13,500,000.00
Število certifikatov: 48,000

Ce hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, pošten in nadsolventni podporni organizaciji —

KRANJSKO SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI

kjer se lahko zavarujete za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema pod svoje okrilje moške in ženske od 16. do 64. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate za odrasle in mladino od \$500.00 do \$15,000.00.

K. S. K. JEDNOTA nudi tri načrte operacijskih podpor do vsote \$400.00.

Ako še nisi član ali članica te mogoče in bogate katoliške podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj — bolje danes kot jutri!

STARSI, VPISITE SVOJE OTROKE V KSKJ!

Za pojasnila o zavarovalni vprašajte tajnike ali tajnice krajevnih društev KSKJ ali pa pišite na:

GLAVNI URAD

351-353 No. Chicago St.

Joliet, Ill.

ČE SE SELITE

izpolnite ta odrezek in ga nam takoj pošljite. Ni potrebno, da nam pišete pismo. Naslove menjamo dvakrat tedensko. Navedba starega naslova je nujna.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave.

Cleveland 3, Ohio

Moj stari naslov:

Moj novi naslov:

MOJE IME:

PROSIMO, PIŠITE RAZLOČNO

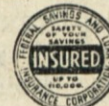

VELIKANSKA TORTA — Hope Lange reže obsežno, 60 funtov težko torto svojim filmskim tovarišem v novem filmu "Poln žep čudežev." Od leve proti desni stojijo direktor Frank Capra, Hope Lange, Glen Ford in Bette Davis.

Making your city a better place to live, work and raise a family—

the result of a **GROWING** Savings and Loan business

4%
Current Rate

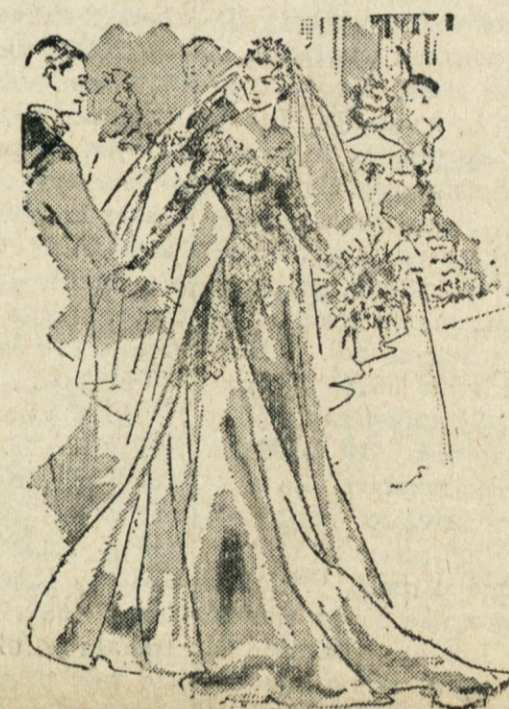
Three Convenient Locations...

ST. CLAIR SAVINGS

813 East 185th St.
25000 Euclid Ave.
6235 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio

GRDINA POGREBNI ZAVOD

1053 East 62 St. . . . 17002 Lakeshore Blvd.
Pokličite podnevi ali ponoči
HEnderson 1-2088 KEnmore 1-6300
Moderno podjetje — Zmerne cene

Draga nevesta!

Poročni dan naj bi bil najsvetejši, najveselejši in najlepši dan Tvojega življenja.

Poročna vabila, s katerimi boš povabila k temu velikemu dogodku svoje sorodnike, prijatelje in drage znance, so največje važnosti.

Poročne predpriprave zahtevajo ogromno časa in skrbi.

Pridi k nam in izberi poročna naznanila iz pravkar dospelih najnovejših katalogov, najmodernejših vzorcev, oblik, papirja in črk.

Naše cene so zmerne, postrežba uslužna.

Na svidenje!

AMERIŠKA DOMOVINA
6117 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio

PTICI DOKTOR — Avstralski ljubitelji ptic so nedavno proglasili 13 let starega Rega Wilsona za "okrajnega pitčjega doktorja" v Geologu. Rega vidimo na domačem dvorišču, ko obvezuje nogo neke vrste srake, med tem ko mu beli kakađu dela družbo.